

**MEMÒRIA DE LA INTERVENCIÓ ARQUELÒGICA A
L'AVINGUDA PORTAL DE L'ÀNGEL (BARCELONA)**

JULIOL- AGOST 2002

CODI: 91/02

Esther Medina Guerrero

ATICS S.L.

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ. OBJECTIUS DE LA INTERVENCIÓ
2. ANÀLISI MACROESPACIAL I SITUACIÓ GEOGRÀFICA
3. CONTEXT HISTÒRIC
4. METODOLOGIA DE TREBALL
5. LA INTERVENCIÓ ARQUEOLÒGICA. DESENVOLUPAMENT DELS TREBALLS I ANÀLISI DE LA SEQÜÈNCIA ESTRATIGRÀFICA
6. INTERPRETACIÓ I CONCLUSIONS

BIBLIOGRAFIA

FIGURES

DOCUMENTACIÓ FOTOGRÀFICA

ANNEX I: FITXES D'UNITAT ESTRATIGRÀFICA

ANNEX II: INVENTARI DE MATERIALS

1. Introducció. Objectius de la intervenció

La present memòria recull els resultats del control arqueològic efectuat sobre unes obres que van consistir en l'excavació d'una cata per a la instal·lació d'una arqueta de telecomunicacions i una rasa per a la conducció del servei, obra contractada per Telefónica, S.A.; a més d'una segona rasa de conducció, sol·licitada per Alpi, S.A., a l'Avinguda Portal de l'Àngel, número 44, de Barcelona (**Figures 1, 2 i 9**). L'excavació de les diferents rases fou competència de l'empresa Construcciones Campoamor S.C.C.L. de Barberà del Vallès. La intervenció arqueològica s'adjudicà a l'empresa ATICS S.L., sota la direcció tècnica de l'arqueòloga Esther Medina Guerrero i amb la supervisió del Servei d'Arqueologia del Museu d'Història de la Ciutat de l'Ajuntament de Barcelona.

Els objectius generals de l'actual intervenció s'han traçat de forma conjunta amb el Servei d'Arqueologia del Museu d'Història de la Ciutat de Barcelona i la direcció de l'obra, seguint la normativa municipal i general en temàtica de patrimoni. Aquests, s'han basat en l'estudi de les possibles restes conservades en el subsòl, en el recull de la informació històrica necessària per tal d'ampliar els coneixements vigents de la ciutat sobre èpoques precedents i finalment, en l'avaluació de les restes arqueològiques que podrien quedar afectades per l'obres.

Les obres es varen iniciar el 18 de juliol i van finalitzar el 12 d'agost del 2002. El control arqueològic es portà a terme per tal de detectar i documentar estructures antigues que poguessin resultar afectades. La rellevància arqueològica de la zona implicada és coneguda tant per intervencions arqueològiques anteriors (Huertas i Rodríguez, 2000; Suau, 2002) com pels estudis sobre la morfologia urbana de la Barcelona preindustrial (Florensa, 1962; Duran i Sanpere, 1972; García Espuche, 1986; Banks, 1992; Guàrdia i García Espuche, 1992) que han aportat informació acurada sobre l'emplaçament i traçat de la muralla medieval i moderna, així com de la distribució, funcionalitat i ubicació d'edificis públics i domèstics dels períodes assenyalats. Així, doncs, calia preveure durant el procés d'extracció de terres l'aparició de restes arqueològiques associades a aquest ampli ventall cronològic; tant per confirmar com per contrastar negativament a nivell arqueològic els diferents estudis basats en fonts escrites i en planimetries antigues.

En concret, i pel que fa a la intervenció arqueològica que ens ocupa, es varen formular diverses hipòtesis prèvies a la investigació. Fruit dels estudis abans esmentats, l'actuació a l'Avinguda Portal de l'Àngel, 44 es va centrar en:

- Documentar restes de vivendes o d'espais destinats al conreu al Portal de l'Àngel. Hi ha anàlisis fonamentades en documents escrits de diferents èpoques (fogatges i cadastre, fonamentalment; que són censos de població amb finalitats fiscals o militars) que proporcionen informació sobre els diferents usos del sòl, sobretot pel que fa a l'existència d'horts, edificis públics, construccions domèstiques i cementiris. Aquestes informacions cal contrastar-les amb una investigació arqueològica orientada a la funcionalitat dels espais ocupats;
- Detectar evidències de construccions fortificades amb l'objectiu de conèixer millor la morfologia de la muralla medieval de Barcelona, les reformes posteriors d'aquesta estructura i el context arqueològic de les àrees adjacents. La zona de la intervenció pot contenir restes relacionades amb el tram de muralla atribuït a Jaume I. En particular ens referim a les restes del Portal dels Orbs o del l'Àngel i de les seves possibles torres i freus a l'Edat Mitjana; i també al baluard del segle XVII;
- Detectar indicis de vies de comunicació o de sòls d'ocupació. L'Avinguda Portal de l'Àngel es tractava ja des d'època romana d'un dels camins principals d'accés a la ciutat en el sector N, de fet coincideix amb la prolongació del *Cardo Maximus*. Posteriorment aquesta via es convertí en carrer.

2. Anàlisi macroespacial i situació geogràfica

Barcelona està situada a la costa mediterrània, en el lloc anomenat Pla de Barcelona, comprès entre els rius Besòs i Llobregat, al nord es troba la serra de Collserola, on hi ha el Tibidabo, que n'és el cim més alt (542 metres). La serralada de Sant Mateu a llevant i el massís de Garraf a ponent fan que les entrades fàcils al pla d'al·luvió, sobre el qual reposa la ciutat, siguin els passos fluvials del Besòs i el Llobregat.

Les òptimes condicions climàtiques i estratègiques de la ciutat han afavorit al llarg del temps el seu desenvolupament que, amb Montjuïc vora el mar, ha facilitat la defensa del seu litoral. Els seus orígens se situen en el petit pujol del Tàber, però ben aviat els límits s'anaren expandint pel pla, on només s'aixequen, cap al nord, els turons de Monterols, el Putget, la Creueta, el Carmel, la Muntanya Pelada i el Turó de la Peira.

La ciutat és la capital del principat i els municipis que la integren són diversos: l'Hospitalet, Cornellà de Llobregat, Esplugues de Llobregat, Sant Just Desvern, Sant Adrià de Besòs, Santa Coloma de Gramanet, Badalona i Montcada-Reixac.

Des del punt de vista urbanístic la ciutat de Barcelona consta de diverses àrees. Prop del mar i dominat al sud pel gran promontori de Montjuïc hi ha el nucli antic, on la ciutat restà reclosa fins a la desaparició de les muralles durant el segle XIX. Aquest espai inclou, d'una banda, un nucli central anomenat barri gòtic que correspon a la primitiva ciutat romana i, de l'altra, un seguit de raval situats al seu voltant que es van formar en època medieval, dins el perímetre de les muralles aixecades al segle XIII. Aquestes viles noves són els actuals barris coneguts amb els noms de les esglésies que els centralitzen: del Pi, de Santa Anna (on quedà sota la seva influència la zona estudiada, el Portal de l'Àngel. Veure **Figura 1**), de Sant Pere, de Santa Maria del Mar i de la Mercè. Els darrers sectors del nucli antic de la ciutat, és a dir la Rambla i el Raval, varen començar a ser urbanitzats quan quedaren inclosos dins del tercer recinte fortificat que es bastí al llarg de la segona meitat del segle XIV.

Al nord de la ciutat antiga s'estén l'Eixample, una àmplia zona quadriculada planificada a la segona meitat del segle XIX, segons el pla d'Ildefons Cerdà, un cop s'havien enderrocat les muralles que encerclaven la ciutat i que oprimia el seu desenvolupament.

3. Context històric de l'Avinguda Portal de l'Àngel en el conjunt de la ciutat medieval i moderna de Barcelona

Assenyalaré tres aspectes fonamentals vinculats amb la geografia urbana de la ciutat de Barcelona que són d'interès per a l'estudi de les potencialitats arqueològiques de la zona que ens ocupa. D'una banda, cal tenir present l'evolució històrica de les divisions político-administratives de la ciutat, donat que reflecteix canvis espacials en la seva gestió urbanística. Sovint aquestes divisions no responien a la configuració geogràfica de la ciutat en relació, per exemple, amb activitats econòmiques o amb la construcció d'habitatges. Cal recórrer a documents històrics que proporcionin informació relativa a la funcionalitat dels edificis, als recursos econòmics de les persones que els habiten, a la distribució interna dels habitatges; en definitiva, als diferents usos del sòl en general. D'aquesta manera obtindrem una descripció pormenoritzada i ulteriors interpretacions dels espais ocupats a Barcelona al llarg de la seva història. L'últim element a destacar és la presència de la muralla, una construcció que es realitzà i es destruï en diferents fases segons les necessitats polítiques, econòmiques i socials del moment; però que sempre va condicionar l'espai disponible i la fesomia general de la ciutat. Així, doncs, les particions político-administratives, la informació de les fonts escrites i la presència de les diferents muralles de Barcelona al llarg de la seva història, seran els tres eixos vertebradors utilitzats per a la caracterització espacial i temporal de l'Avinguda Portal de l'Àngel.

Des de començament del segle IX el territori de la ciutat de Barcelona s'amplià amb l'establiment dels primers nuclis de població situats fora del recinte que englobava la muralla romana, constituint burgs o barriades, anomenades també vilanoves, establertes al voltant de centres d'ordre econòmic o religiós com és el cas d'esglésies, el mercadal, el port o els hospitals. Lentament les muralles romanes anaren perdent el seu valor defensiu i la funció aglutinadora i proteccionista exercida durant més de 900 anys. A la fi del segle XI l'antiga muralla havia perdut tota la seva funcionalitat com a recinte defensiu (Cubeles, 1993) tot i que el nucli urbà que delimitava continuà mantenint el paper de centre polític i religiós (Garcia i Espuche, 1986).

Després d'un breu parèntesi de davallada a causa de les restriccions en el flux d'or i les campanyes del Cid, es produeix durant els segles XII-XIII un moment d'expansió

econòmica. Això es va traduir en concret en l'augment de la implantació de tallers i fleques, la urbanització del suburbium al peu de les muralles, el creixement de les zones destinades al conreu (sobretot al sud de Santa Maria del Pi), i comença la transformació dels espais lliures en horts i posteriorment en habitatges. A mitjans del segle XII, les ordes militars (templers, hospitalers i del Sant Sepulcre) van rebre propietats al territori de Barcelona (Banks, 1992). L'espai va ser dividit gradualment en parcel·les i llogat per propòsits edificatoris. Aquest procés va afectar sobretot una àrea compresa entre el carrer Canuda fins a l'església de Santa Anna (àrea que comprèn el Portal de l'Àngel) i també en direcció sud fins al carrer Portaferriça.

Es poden diferenciar 4 àrees dintre de la composició urbana de la Barcelona del segle XII. Una destinada als intercanvis comercials, amb evidències d'una horticultura limitada i habitatges de petites dimensions. També hi havia àrees properes al mercat, on s'observa una barreja d'activitats comercials i les residències i els tallers tindrien una escassa representativitat. Restaria una àrea urbanitzada de naturalesa residencial, on s'inclouria la vila nova de Santa Maria del Pi (parròquia que mantenia sota la seva influència l'àrea del Portal de l'Àngel). Finalment es pot distingir un ampli sector destinat a la producció agrícola.

Les viles noves creades al voltant de l'antic recinte emmurallat romà foren el Mercadal, Santa Maria del Mar, Sant Cugat del Rec, Sant Pere, Dels Arcs i Del Pi. En relació amb la funcionalitat dels nous espais ocupats, cal assenyalar que el procés de creixement de les vilanoves crea una polarització típicament medieval entre una ciutat d'herència romana amb funcions de centre polític, religiós i simbòlic, seu de la Cort Comtal i del bisbe; i el burg, on es situa una gran varietat d'activitats comercials (sobretot artesanals i marítimes), (García Espuche, 1986), i zones de poblament. Veurem com aquesta contraposició fou progressivament diluïda amb la construcció d'un nou recinte emmurallat per tal de garantir la protecció dels nuclis poblacionals recentment creats. Malgrat aquest element, encara perduraven formes d'organització romanes que amagaven la nova realitat urbana de la ciutat; és la divisió político-administrativa en forma de quarters.

Amb l'afany d'encabir i protegir les noves barriades i els edificis establerts fora els límits de la muralla d'època romana es va començar a construir una nova línia

defensiva, anomenada per molts el segon recinte fortificat. Tradicionalment s'ha associat aquesta muralla amb el regnat de Jaume I, essent el primer tram el construït a La Rambla, des del convent de Framenors fins l'àrea propera a l'església de Santa Anna, amb una datació anterior a 1260 (Carreres i Candi, 1909). Alguns autors (Cubeles, 1993) però, plantegen que la presència de portals no implica forçosament que la muralla estigués construïda, ja que està documentada l'existència d'aquests portals al final d'alguns carrers, sense evidència de murs de tancament. Tenint en compte el temps que passa entre la conclusió de les obres de l'anomenat segon recinte i la pèrdua de la capacitat defensiva del mur romà, aquesta corrent d'investigació planteja la possible existència d'estructures edilícies aixecades de forma gradual i dotades de caràcter defensiu que haurien anat protegint la ciutat segons l'expansió del seu creixement. La culminació d'aquest sistema de defensa el marca la construcció definitiva d'una fortificació estable.

Pel que sabem fins ara, doncs, és difícil proporcionar una cronologia fiable per a la construcció d'aquest segon recinte tot i que, a grans trets, els autors coincideixen en situar-lo a finals del segle XIII i inicis del segle XIV.

Un cop tractats els aspectes cronològics, cal fer esment a qüestions referents a les circumstàncies de l'edificació de la muralla medieval. La construcció es va veure condicionada per un seguit d'elements tant de caire geogràfic i geològic com urbanístics. D'una banda, el traçat de la nova muralla es va haver de cenyir tant als edificis com als camins ja existents en l'àrea d'extramurs, amb l'objectiu de protegir el teixit urbà que s'havia anat creant i establir els nous accessos a la ciutat. De la mateixa manera, aquesta fortificació va repercutir en el traçat dels carrers de la ciutat que es van anar obrint segons els nous límits.

D'altra banda, la configuració de la muralla també va estar determinada pels accidents geogràfics existents a la zona on es va assentar. El tram de mur que mira a muntanya es va bastir damunt la plataforma pleistocena i prop del graó barceloní, que és un talús erosiu que separa el pla de Barcelona de la part alta de la ciutat. Queda localitzat des de Montcada fins el centre de Barcelona, arribant al Clot i Sant Andreu i constituïa un obstacle per les rieres que baixaven, de muntanya cap a mar, que al salvar-lo van anar creant en el seu repeu un con de dejecció. Aquesta posició elevada

proporcionà a la construcció un glacis gairebé pla i un domini perfecte de la ciutat, sobretot tenint en compte els 4 metres aproximadament de desnivell de l'esmentat graó, sumats a les 13 vares d'alçada dels murs.

La muralla, a més de salvaguardar la ciutat de Barcelona dels enemics, va servir per protegir-la de les vingudes d'aigua. Feia les funcions de col·lector de les rieres que hi incidien provinents de la vall que s'estenia al nord i que anteriorment penetraven lliurement a la ciutat, impedit que les inundacions vessessin cap al tàlveg interior (Riba Arderiu, 1992). Tot i això, es documenten greus problemes de drenatge de les clavegueres i dues grans inundacions de la ciutat (27 d'agost de 1389; Font: AHCB, MS. L-5, *Crònica del Mascaró*, f. 293; 13 de setembre de 1427; Font: AHCB, DACB, vol. VI, foli 72. Aquests documents són tractats acuradament a: Barriendos Vallvé, 1993) que provocaren greus destrosses en alguns portals i panys de muralla.

El tram de muralla de La Rambla fou construït damunt l'eminència formada per la llera alta de la riera d'en Malla i el relleu enlairat en facilitava la defensa. Aquí les muralles també actuaven de dic de contenció del corrent d'aigua que baixava pel costat de llevant i que funcionà durant un temps com a fossar. De fet, La Rambla era un antic torrent que marcava els límits occidentals de l'antiga ciutat romana. El nom llatí *arenno* fou progressivament substituït pel mot arabitzat de "rambla". El costat de llevant, des del Portal Nou fins a mar, igualment fou aixecat damunt l'arenys elevat format per les rieres que baixaven per aquest indret.

La fisonomia de la muralla és encara avui dia un tema escassament conegut. Sabem però, que el segon recinte defensiu fou aixecat amb pedres que provenien de la propera muntanya de Montjuïc, formant un circuit tancat molt més ampli que l'anterior. En els murs s'hi obrien un seguit de saeteres i presentaven un coronament fet amb merlets i matacans. El llenç de la muralla es veia reforçat per un seguit de torres, part de les quals estaven flanquejant els portals d'entrada a la ciutat, i als seus peus s'hi obria el fossar, sovint ple d'aigua estancada. Pel primer tram de La Rambla les fonts ens parlen de torres de planta poligonal, però, per la resta no sabem amb certesa la forma de la seva planta, podent ser semicirculars, quadrades etc. (Duran i Sanpere, 1972. Hi ha un llistat de tots els portals, torres i freus corresponents a les muralles del 1390).

Pel que fa al traçat i recorregut d'aquest segon recinte emmurallat cal assenyalar que s'inicia a La Rambla, a tocar de mar fins a Canaletes, passa per Plaça de Catalunya, el carrer Fontanella, carrer Trafalgar, Arc de Triomf, Lluís Companys i Passeig Picasso. En relació amb la zona que ens ocupa, el Portal dels Orbs o de l'Àngel rep el nom del carrer situat extramurs on s'hi localitzaven les barraques en les que vivien els esgarrats i gent de mala vida. L'any 1466 s'anomena portal de l'Àngel en motiu de la petita imatge de l'àngel de la guarda que es col·loca a la porta en record a l'aparició d'aquest àngel a Sant Vicens Ferrer (Carreres i Candi, 1909). En aquest punt s'hi documenten en la cartografia diverses torres adossades a l'exterior de la muralla de les quals és molt difícil entreveure'n la forma i el sistema constructiu emprat, tant com la situació exacta respecte els portals.

El context d'expansió econòmica i la implantació d'un règim jurídic de caire municipal durant el segle XIII van afavorir la divisió administrativa de la ciutat en quaters, amb la Plaça del Blat com a centre comercial. El resultat d'aquesta subdivisió foren els quaters del Santa Maria del Pi, Sant Pere, Santa Maria del Mar i Framenors. El sistema de quaters es tractava d'una divisió administrativa artificial. Sembla que vol representar una geometria essencial, la unitat de la ciutat, (a la més pura cosmologia romana), tot i que s'obtenen unitats molt dispars per la forma, pels continguts sociofuncionals i pel contrast dels seus valors demogràfics.

Veiem, doncs, com perduren certes contradiccions a la Barcelona medieval: d'una banda la nova muralla pretén trencar el *corsé* espacial, administratiu i ideològic del recinte romà i aglutinar la diversitat econòmica i social del nous nuclis poblacionals; de l'altra, s'imposa un sistema de gestió contributiva que no respon a la nova realitat i que s'inspira en la tradició romana.

La subdivisió en quaters del segle XIII es va mantenir en el segle XIV (funciona, de fet, fins a finals del segle XVIII), malgrat que el centre ja no era de tipus comercial, sinó administratiu: la Plaça Sant Jaume. Pel que fa a la funcionalitat dels quaters en el segle XIV cal assenyalar que el quarter de Santa Maria del Pi, amb la parròquia reedificada el 1319 i l'església del 1453, és de tipus residencial (aparentment funcionaris de la cort). En realitat hi ha un alt percentatge tant de llauradors com de prevers (Guàrdia i Espuche, 1992). De fet, els fogatges expressen el contrast dels pols de la ciutat. Es tracta

d'una àrea de servei, propera al centre, als nuclis del poder civil i religiós, però també hi ha artesans i comerciants. Presentava una alta densitat demogràfica.

En èpoques posteriors, la construcció de palaus pertanyents a famílies amb un alt poder adquisitiu reforça el caràcter residencial i potser exclusiu de la zona. Entre la parròquia de Santa Anna i la Plaça Nova es pot destacar el Palau de Solterra i els palaus dels marquesos de Caldes de Montbui. L'estudi detingut dels fogatges i del Reial Cadastre borbònic ofereix una visió diferent a la del simple inventari arquitectònic. Caldria ser contrastada amb una investigació arqueològica dels habitatges més humils que existien en la zona que ens ocupa.

Al contrari que moltes ciutats europees, entre els segles XVI i XVIII Barcelona manté la seva població dins d'uns límits estables. L'estudi demogràfic indica un equilibri urbà, ja que les pèrdues de contingents poblacionals originades amb la Pesta foren contrarestades per la immigració francesa.

Moltes cases del recinte emmurallat medieval eren ocupades per més d'una família que compartien alguns serveis com la cuina, el pou o el safareig. També s'observa que hi ha propietaris que uneixen finques veïnes adquirides al llarg del temps, i d'altres que subdivideixen grans cases per percebre lloguers o censos. Això es tradueix en una desaceleració de la taxa d'urbanització. L'anàlisi de la distribució de la riquesa sobre el paisatge urbà del segle XVII revela que a l'àrea del nostre estudi s'hi acusen grans diferències econòmiques i de *status*, aspecte que ja es presentava a l'edat mitjana (Guàrdia i Espuche, 1992). S'hi localitza el pes considerable de les capes superiors de la societat urbana (un 66,3 % de notables i de famílies amb nombrosíssims criats). Però coexisteixen dins un mateix espai grans mansions senyoriales i grups de cases petites escampades, sense formar grups cohesionats. D'acord amb la compartimentacions dels habitatges abans esmentades, era sovint que a les cases grans la part inferior es destinés a botigues o fins i tot es convertia en habitatges de condició inferior, mentre que la part alta era habitada per la família noble.

En relació amb les condicions econòmiques, la irrupció d'Holanda, Gènova i França en el mercat de la Mediterrània va provocar una decadència mercantil i dels oficis del mar entre 1516 i 1716 a la ciutat de Barcelona. Hom pot observar que els oficis orientats

al consum augmenten considerablement, mentre que els orientats als mercats exteriors pateixen una davallada. La zona que ens ocupa revela que només hi 3 mercaders i 1 pescador. En canvi, es documenta la presència de nombrosos paraires, teixidors, sastres i sabaters. Veiem, doncs, com es produeix una reestructuració dels oficis per la decadència econòmica.

Les obres urbanes del segle XIV es detenen posteriorment en l'àmbit públic (equipaments, carrers, places...). A partir del segle XVI es tendeix al benefici de persones i institucions concretes de la ciutat, com la petita aristocràcia i l'oligarquia urbana. No es paralitzen, però, les obres a les muralles, malgrat que l'índole d'aquestes remodelacions ha perdut el caràcter aglutinador dels segles anteriors.

En el segle XVII les noves tendències defensives, com l'ús de la pólvora, van obligar a reformar part de la muralla existent (és a dir, el tram de muralla de final del segle XIII, però també, el construït durant els segles XIV, XV i XVI, dels quals no s'ha fet esment per quedar fora dels límits estudiats en el present treball), donant lloc a la substitució dels antics merlets i la construcció d'un seguit de baluards situats al llarg del circuit defensiu d'època medieval. El baluard que podria ser documentat en el tram de la present intervenció és el situat davant del portal de l'Àngel, que sabem que es va bastir un cop acabada la Guerra dels Segadors (1652), el resultat de la qual fou el privilegi militar de la ciutat concentrat a mans de l'Estat central, que va promoure el reforç de la muralla amb la construcció de més baluards, entre els anys 1672 i 1675.

A final del segle XVIII, les muralles de La Rambla es començaren a enderrocar per urbanitzar definitivament el carrer i dur-hi a terme el passeig que donarà lloc a l'actual Rambla. Ja en el segle XIX, l'any 1843, es va enderrocar l'edifici dels Estudis Generals, situat al capdamunt del passeig on, quatre anys més tard, es va obrir el portal d'Isabel II (Cirici, 1985). L'any 1854 es va acabar d'enderrocar la resta del recinte defensiu. Aquest, havia esdevingut un problema higiènic que impossibilitava el creixement de la ciutat, que s'havia quedat petita pel nombre d'habitants que hi residien. La població de Barcelona al segon quart del segle XIX experimenta un creixement demogràfic molt important, en estreta relació amb el procés d'industrialització, sobretot del sector tèxtil. Un cop destruïda la muralla (l'única part de muralla que avui en dia encara es conserva és la de Les Drassanes) es van presentar a concurs un seguit de projectes urbanístics per crear el que més tard s'anomenarà l'Eixample (García Espuche, 1986).

4. Metodologia de treball

Per tal d'aconseguir els objectiu marcats, cal seguir una metodologia sistemàtica i adequada. En relació amb la metodologia de registre, la seqüència estratigràfica s'estableix per a entendre la formació, delimitació i estructuració dels estrats i la seva possible posterior destrucció. De la mateixa manera, ajuda a interpretar els diferents processos sedimentaris i postdeposicionals que han tingut lloc en aquest espai. Amb aquests pressupostos, s'ha establert un registre detallat dels diferents estrats que configuren la zona excavada, utilitzant a tal efecte el sistema d' Unitats Estratigràfiques (U. E.) dissenyat per E. C. Harris (Principles of Archaeological Stratigraphy, 1979), que permet analitzar de forma individualitzada cada una de las incidències que afecten la seqüència estratigràfica. La caracterització de las diferents U.U.E.E. identificades s'efectua en una fitxa En ella es registren tots els paràmetres que permetin la seva correcta identificació i descripció: la ubicació en el jaciment, les seves característiques físiques, la situació en les plantes i seccions i la posició física respecte a la resta d'unitats estratigràfiques amb les quals es relaciona.

La identificació d'U.U.E.E. s'estableix mantenint l'ordre d'aparició durant el procés d'excavació i es realitza utilitzant una clau, en aquest cas, de tres o més dígit, començant tota la seqüència numèrica en el 100 (nivell superficial). Donat que l'excavació de les diferents rases s'ha efectuat en moments i espais diferents, s'ha atorgat a cadascuna d'elles la clau numèrica de tres dígit de forma correlativa (Rasa 1, U.E. 100; Rasa 2, U.E. 200, i successivament). Per sota de cadascuna de les rases s'han diferenciat altres unitats estratigràfiques (U.U.E.E. 101, 201, 301, etc.). Aquest sistema s'ha emprat amb la finalitat d'evitar qualsevol alteració de la seqüència numèrica o un altre tipus d'interferència en el cas d'una estratigrafia complexa.

La documentació es completa amb un registre gràfic detallat, que inclou la fotografia convencional i la planimetria de tot el procés d'excavació. A la memòria s'incorpora una selecció fotogràfica d'aquelles evidències que són més representatives i que millor reflecteixen el desenvolupament de l'excavació. En l'apartat planimètric s'han registrat en planta les U.U.E.E. més significatives i s'han confeccionat diverses seccions.

Cal esmentar també, el tractament que es dóna al material que apareix durant els treballs d'excavació. En primer lloc es renta amb aigua i cada peça es sigla, per tal de deixar constància del seu lloc de procedència (codi del jaciment i any i u.e. a la que pertany). I en segon lloc, les peces preferents, és a dir, aquelles que tenen forma o una decoració prou important, es dibuixen i reben un número, per tal que quedin individualitzades.

El sistema de treball utilitzat va ser l'habitual en aquest tipus d'intervencions i va combinar l'excavació mecànica amb un martell hidràulic i una retroexcavadora, sota control arqueològic, amb l'excavació científica i manual adreçada al descobriment de les restes que podien aparèixer.

5. La intervenció arqueològica. Desenvolupament dels treballs i anàlisi de la seqüència estratigràfica

L'actuació arqueològica es va centrar, d'una banda, en el control visual de la realització dels diferents trams de rasa per part de l'empresa adjudicatària i, de l'altra, en l'excavació manual per part de la direcció tècnica quan les característiques de la terra o l'aparició d'estructures construïdes així ho exigien.

Com s'ha esmentat abans, el projecte de l'obra consistia en l'excavació d'una rasa per a la introducció d'una arqueta de telecomunicacions i dues rases més per a la conducció del servei, que connectaven amb dues arquetes situades en direccions oposades (**Figura 9**).

Es varen produir diversos canvis en l'estratègia de l'empresa constructora per a l'excavació d'aquest espai, donat que la zona del Portal de l'Àngel presenta una problemàtica específica pel que fa a l'existència de múltiples serveis (encara en funcionament) i per la presència de diferents estructures arqueològiques en el subsòl del carrer.

Les obres es varen iniciar efectuant una cata de prova (per avaluar la importància dels serveis que hi eren presents) que progressivament es va anar ampliant (Rasa 1). Amb l'aparició de les primeres estructures arqueològiques construïdes i d'alguns serveis que difícilment podien ser anul·lats, aquesta primera rasa fou desestimada per l'empresa constructora abans d'assolir les dimensions i fondària requerides. Seguidament es va procedir a excavar una segona cata de prova (Rasa 2) a uns 10 metres de distància de la primera en direcció oest (**Figura plànol!!!**). Aquesta cata va haver de ser rebutjada per presentar evidències d'un mur de pedres de grans dimensions associat amb ceràmica del segle XIV. Això va fer pensar que es tractés d'una part de la muralla medieval o del Portal dels Orbs. A continuació, les obres es varen desplaçar a la primera rasa excavada, un cop solucionat el tema de l'anul·lació dels serveis i per obtenir una visió de tot el conjunt i poder avaluar una possible afectació de les estructures arqueològiques que apareixien en el seu interior. Passem a descriure d'una manera pormenoritzada tots els espais excavats per a la instal·lació del servei.

Rasa 1

La primera rasa tenia 3, 40 metres de longitud, 1, 70 d'amplada i 2, 85 de profunditat, l'espai necessari per a la introducció de l'arqueta. S'orienta d'oest a est i se situa paral·lelament a l'actual línia de façana, a 6, 5 metres de distància i a l'altura del nº 44 de l'Avinguda Portal de l'Àngel (**Figura 2 i Figura plànol dels topògrafs!!!!**).

L'excavació s'ha realitzat a mà. Això ha facilitat la detecció de diferents unitats estratigràfiques malgrat que alterades per diversos serveis encara actius (gas i electricitat, principalment).

Després de l'extracció de les lloses del paviment actual del carrer i del formigó sobre el qual es sustenten (**U.E. 100 i U.E. 101**), va aparèixer un paquet de sorres (**U.E. 115**) que sembla anivellar el terreny per a la construcció del carrer. A 46 cm per sota de l'actual carrer es va documentar una capa d'argiles de 20-25 cm de potència (**U.E. 202**) de difícil interpretació. Per la seva disposició horitzontal podria haver intervingut en la preparació de la via pública o podria estar aïllant els serveis que hi havia en la part inferior. A 70-90 cm respecte la pavimentació del carrer van començar a aparèixer estructures arqueològiques construïdes.

A grans trets, s'han documentat quatre murs que semblen formar un àmbit habitacional de forma rectangular reomplert per diferents estrats d'amortització que contenen material ceràmic divers, en una forquilla cronològica que va dels segles XVII al XIX. Aquest àmbit presenta dos murs adossats, un d'ells apareix al marge est (**U.E. 110**) i l'altre al marge nord (**U.E. 111**). Al marge sud de la rasa s'ha documentat un mur que no manté contacte físic amb els ja esmentats (**U.E. 127**) que s'adossa a una altra estructura de contenció molt malmesa per una canalització elèctrica al marge oest de l'àrea excavada (**U.E. 128**). Per últim, destacar l'existència d'un bloc de pedra de grans dimensions (50x50x30 cm) que apareix a 2 metres per sota del carrer actual i que s'adossa a la **U.E. 110** (**U.E. 130**). Cal assenyalar també que hi ha un espai al marge SE (entre la **U.E. 110** i la **U.E. 127**) que podria ser interpretat com una zona d'accés o porta (**Figures 3, 4, 5, 6 i 7**). Les descriurem detalladament.

- U.E. 110:** Mur de 1,20 metres de longitud i 0,58 m de gruix que ha aparegut a -0,68 m respecte a la pavimentació actual, en el marge Est de la rasa. Té un alçat total de 1,72 metres. Està format per blocs de pedra calcària de forma rectangular de dimensions diverses, tot i que hi predominen els grans blocs de 30 x 15 cm. A la cota -1,04 m, apareix una doble línia de rajoles de 3 cm de gruix, aspecte que podria estar indicant una reforma o una reorganització de l'espai. L'estructura està lligada amb morter de calç de tonalitat groguenca que li dóna una gran consistència (veure alçat, figura 4). Es troba seriosament afectat per dues canalitzacions de gas que apareixen en cotes diferents (U.E. 116: -0,68 m; U.E. 124: -1,04 m). Malgrat això, la continuïtat del mur no es veu alterada, ja que pot observar-se en direcció S de la rasa. Està cobert per un estrat argilós amb calç disgregada (U.E. 117) i reomplert per dos estrats d'amortització (U.E. 104, i U.E. 122) molt contaminats per la instal·lació de diferents serveis, de manera que es proposa una cronologia relativa a partir del material ceràmic localitzat del segle XVII.
- U.E. 111 i U.E. 112:** Inicialment es va detectar un mur de 1,70 metres de longitud i 15 cm de gruix a una cota de -0,92 m. (U.E. 111) en el marge N de la rasa. Presenta un alçat total de 1,48 metres. Es tracta d'una construcció molt desestructurada, sense morter apreciable que lligui les pedres de tamany divers que presenta. Apareix material constructiu en el seu interior. Per sobre apareix un retall pertanyent a múltiples serveis (U.E. 113) que aparentment havia alterat la disposició general del mur. Tanmateix, a la cota -1,10 m s'ha documentat una doble línia de rajoles de 3 cm de gruix molt semblant a la que presenta la U.E. 110. Potser es tracta del mateix moment constructiu de reformes o de reacondicionament de l'espai. Ja es va observar que s'adossava a 110 i que per tant, era més modern. El descobriment d'una nova estructura (U.E. 112) formada també per pedres rectangulars de 30 x 15 cm a la cota -1,55 m, que també s'adossa a 110 i que no suposava una discontinuïtat respecte a 111 donat que existia morter i pedres entre ambdues, va fer pensar que 111 i 112 corresponien al mateix mur. Segurament, 111 ens ofereix la visió de la cara interna de la darrera filada del mur, i 112 es tracta de la cara externa. Així, 111 i 112 són equivalents. A la cota -1,80 l'estructura guanya consistència i apareix morter de calç, amb unes característiques molt similars a les de l'estructura 110. De la mateixa

manera que 110, aquest mur està cobert per 117 i colmatat per 104 i 122, i és del segle XVII.

- **U.E. 127:** Mur de 1,66 m de longitud i 0,25 m de gruix, documentat a la cota -1,40 m i situat en el marge Sud de la rasa. Té un alçat total de 1 metre. Es tracta d'una filada de pedres calcàries rectangulars de grans dimensions (40 x 20 cm), lligades amb morter de calç de color groguenc, atorgant-li una gran robustesa. També presenta reaprofitament de material constructiu en el seu interior (rajoles, teules, etc.). Té unes característiques similars a les de la U.E. 110. Per sobre li passa una canalització de gas que encara està en funcionament (U.E. 107) i que probablement ha destruït la seva part superior. Es pot observar el nivell de fonamentació a partir d'un canvi de les dimensions de les pedres a la cota -1,56. Com a conseqüència d'aquesta destrucció està reomplert per 122. S'adossa al mur 128 i al mur 110. El contacte entre 127 i 110 es pot observar a la cota -1,96, donat que apareix una pedra de grans dimensions (U.E. 130), en línia amb 127, malgrat que per sota de l'espai abans interpretat com una forma d'accés. La cronologia coincideix amb la proposada per als altres murs descrits.
- **U.E. 128:** Evidències d'un mur molt malmès per una conducció elèctrica (U.E. 118) que li passa per sobre en el marge Oest de l'excavació. També es troba parcialment destruït per una altra canalització (U.E. 124) que afecta el marge sud d'aquest mur. Es conserva un alçat total de 1,16 metres. Apareix a la cota -1,24 m i està connectat amb la U.E. 122. El constitueixen pedres rectangulars també de grans dimensions amb morter de calç i restes de material constructiu, molt similar als altres murs documentats.
- **U.E. 130:** Pedra quadrangular de grans dimensions (40 x 20 x 20 cm) que apareix a la cota -1,98 m. S'adossa a 110 malgrat que ja al nivell de fonamentació. Segurament pertany a la fonamentació de 127.
- **U.E. 117:** Estrat amb argiles ataronjades i calç disgregada que cobreix les estructures 110 i 111. Apareix a la cota -0,42 m i cobreix la U.E. 104. Està retallat per un paquet d'argiles vermelles (U.E. 102) que sembla funcionar com a

aïllant dels diferents serveis que hi ha per sota. No ha proporcionat material ceràmic.

- **U.E. 104:** Estrat d'amortització de l'àmbit descrit de textura sorrenca, color marró ataronjat, amb material constructiu i ceràmica dins una forquilla cronològica dels segles XVII al XIX. Apareix a la cota -0, 98 i està afectat per multitud de serveis, d'aquí la complexitat en establir una cronologia més acurada.
- **U.E. 122:** Estrat argilós amb material d'enderroc de tonalitat marró verdosa. Es documenta a la cota -1, 25. Ha proporcionat material ceràmic de la forquilla cronològica abans proposada. També està alterat per multitud de serveis.
- **U.E. 126:** Argiles vermelles amb carbonats càlcics. És l'estrat retallat per les estructures 110 i 127. Apareix a la cota -1, 84. No ha aparegut material arqueològic associat. La seva cota inicial coincideix amb la base del mur 111. Això confirma la posterioritat d'aquest mur respecte a 110, ja que està retallant la U.E. 126.
- **U.E. 129:** Respon a la possible reestructuració dels murs 110 i 111. Es tracta de la doble filada de rajoles documentada a la cota -1, 10, en ambdues construccions.
- **U.E. 131:** Destrucció de 111, que dona com a conseqüència una subdivisió del mur en 112. Aquesta darrera seria la part externa de mur més ben conservada i que continua fins als fonaments.
- **U.E. 107:** Rasa per a la construcció d'una canalització de gas en funcionament. Afecta als estrats 117 i 104, i al mur 127.
- **U.E. 108:** Rasa per a la construcció d'una conducció elèctrica. Destruïx parcialment el mur 128.

- **U.E. 113:** Rasa per a la instal·lació de múltiples serveis de comunicacions. Afecta al mur 111.
- **U.E. 116:** Destrucció del mur 110 per una canalització de gas avui dia en desús.
- **U.E. 124:** Rasa per a la construcció d'una canalització de gas inactiva. Retalla els estrats 104 i 122, i destrueix parcialment els murs 110 i 128.

La presència d'alguna d'aquestes estructures dificultava enormement la introducció de l'arqueta ja que feien minvar l'espai disponible. Després de l'informe del Museu d'Història de la Ciutat assenyalant que les restes documentades no tenien significació ni caràcter monumental, el Servei d'Arqueologia va emetre un informe favorable per a l'eliminació de les estructures UE 110, UE 111, UE 112 i UE 127.

Rasa 2

La rasa 2 finalment fou només una cata de prova de 2 metres de longitud, 0,70 metres d'amplada i 0,90 metres de profunditat. S'orienta d'oest a est i se situa paral·lelament a l'actual línia de façana, a 10 metres de distància de l'actual línia de façana (**Figura 8 i plànol topogràfic**). L'excavació es va efectuar a mà per evitar la destrucció dels serveis actius que apareixien en el subsòl. Aquest procediment va facilitar la identificació de diverses unitats estratigràfiques, malgrat que novament afectades per multitud de serveis.

Després de l'extracció de les lloses del paviment del carrer i del formigó sobre el qual es sustenta (**U.E. 200 i U.E. 201**), va aparèixer una capa de sorres amb graves (**U.E. 202**) que sembla intervenir en l'anivellament de la superfície per a la construcció del carrer. La cota final va venir marcada per la presència d'una construcció de pedres de grans dimensions (**U.E. 208**) que ocupava tota la superfície i que impedia la continuïtat de les obres. Passem a analitzar les diferents unitats estratigràfiques que hi intervenen.

- **U.E. 205:** Estructura tubular amb forma de mitja volta confeccionada en formigó on s'introdueixen cables elèctrics. Està situada per sobre de l'estructura de pedres de grans dimensions abans esmentada i sembla que l'ha destruït parcialment. La **U.E. 204** es tracta de la rasa que ha destruït 208.
- **U.E. 207:** Estructura de totxos que protegeix una conducció de cables elèctrics. Apareix en el marge Oest de la rasa a 45 cm per sota del paviment del carrer.
- **U.E. 210:** Canalització de plom en desús que destrueix parcialment el mur 208. Es troba just per sota de 207 en el marge oest i la seva rasa (**U.E. 209**) talla també l'estrat d'amortització de 208 (U.E. 203).
- **U.E. 203:** Estrat d'amortització del mur 208 de textura sorrenca i color marró clar. Conté pedres, teules i morter disgregat (restes de material constructiu) i material ceràmic atribuïble al segle XIV: decoració en verd i manganès amb motius geomètrics.
- **U.E. 208:** Mur format per pedres de grans dimensions (algunes d'uns 40x20 cm) que es lliguen amb morter de calç, del que es destaca una major proporció de sorres i graves aïllades. Pràcticament no hi ha pedra vista, estan envoltades per calç. La disposició de les pedres no segueix la línia del carrer, semblen estar de forma perpendicular. Les dimensions de les pedres, la seva disposició i les característiques del morter van fer pensar que aquest element construït es tractés d'una part de la muralla medieval i que, en cas d'efectuar una excavació en extensió, mostraria una obertura a mode de porta cap al mig del carrer actual. Les dimensions de la cata van impedir la confirmació d'aquesta suposició.

Tanmateix, la presència d'aquesta estructura construïda que pot pertànyer a la muralla, catalogada com un dels grans monuments de l'època medieval de Barcelona, malauradament arrasat a mitjans del s. XIX, va fer que es considerés inviable la seva afectació per les obres. Com s'ha comentat abans, es va procedir a l'ampliació de la rasa 1 que ja s'ha descrit pormenoritzadament.

Rasa 3

En aquesta rasa s'efectuaren les obres per a la conducció del servei contractat per Telefónica. Formava una L de 8, 80 metres de longitud, 0, 80 metres d'amplada en el tram que connectava amb l'arqueta i 0, 60 metres d'amplada en el darrer tram (**Figures 9, 10 i 11**). La profunditat va variar en funció del nombrosos serveis que anaven apareixent. Les obres es van complicar enormement perquè les dimensions necessàries per a la introducció de la canalització s'assoliren sortejant altres serveis que atapeïen quasi en la seva totalitat la zona excavada. L'escàs espai disponible va dificultar la documentació de les diferents estructures; sobretot pel que fa a les fotografies, tot i que a la planimetria s'ha intentat fer abstracció dels molts serveis presents.

Després d'extreure el paviment i el formigó que conformen el carrer actual (**U.E. 300 i U.E. 301**) es varen detectar diferents unitats estratigràfiques afectades pels nombrosos serveis abans esmentats. Abans, però, cal assenyalar que un dels serveis documentats a la rasa 1, la U.E. 118, talla l'estrat que colmata les estructures localitzades a la rasa 3 i representa una discontinuïtat estratigràfica entre les dues àrees excavades (Veure Figura 11).

- **U.E. 302:** Capa argilosa de color marró i textura compacta que conté material constructiu i ceràmica del segle XVII. Cobreix les diferents estructures arqueològiques que han aparegut a la rasa, malgrat que també es veu afectada per serveis actualment en funcionament.
- **U.E. 303:** Construcció de maons de 15x30 cm lligats amb morter de calç blanc que apareix a 1, 20 m per sota del carrer. Es disposa per sobre del mur U.E. 128. Es troba afectat pel servei U.E. 118 en el marge sud, però també la construcció d'aquesta estructura ha suposat la supressió parcial de 128. Es tracta d'un mur cronològicament posterior a les estructures ja documentades en la rasa 1.
- **U.E. 304:** Canalització de gas que afecta a l'estructura U.E. 308. La rasa que s'excavà per a introduir-la sembla també haver alterat la disposició de dues estructures (U.E. 307, 308).

- **U.E. 307:** Construcció molt afectada per un imbornal en el límit oest de la rasa. Apareix a 80 cm per sota del paviment del carrer i s'ha documentat un alçat mínim de 35 cm. Està elaborat amb restes de material constructiu (teules i totxos) i blocs de quarsita, fonamentalment. Presenta una tècnica constructiva molt similar a la de les estructures ja documentades a la rasa 1. A més està associat amb material ceràmic del segle XVII.
- **U.E. 308:** Fragment de paviment molt afectat per la canalització de gas 304. Està format per rajoles de 15x30 i 3 cm de gruix, que es lliguen amb morter de calç de tonalitat blanquinosa. Apareix a 1, 12 m respecte al carrer i no manté relacions físiques amb cap altra estructura. La presència del servei esmentat, suggereix que pot haver destruït la possible relació que devia mantenir amb la U.E. 307.
- **U.E. 309:** Conjunt de serveis de telecomunicacions que apareix a 20 cm del paviment del carrer i que és equivalent a la UE 114 de la rasa 1. Afecta la part superior d'una nova estructura (U.E. 320) localitzada a 60 cm de la inflexió de la rasa, en direcció nord.
- **U.E. 312:** Canalització d'un servei d'electricitat que travessa la rasa en direcció nord. Sembla haver desestructurat parcialment una claveguera de maons que encara està en funcionament a 90 cm del nivell del carrer. Es disposa per sobre d'una estructura construïda (UE 320), així que pot estar implicada en la seva destrucció.
- **U.E. 315:** Canalització d'aigua que durant la seva instal·lació es va eliminar la part superior del mur UE 320.
- **U.E. 318:** Claveguera de maons actualment en actiu. Es col·loca per sobre de 320, de manera que també podria haver afectat part del mur 320 (destrucció documentada com a **U.E. 319**).

- **U.E. 320:** Mur de pedres de diversa composició geològica lligades amb un morter molt consistent de calç, sorra i alguna grava aïllada. Per l'afectació de nombrosos serveis en actiu (UUEE 309, 312, 315 i 318) i una cota final d'obra insuficient, és impossible veure els seus límits i la seva orientació. Malgrat això, cal assenyalar que el tipus de morter i les dimensions de les pedres suggereix que podria tractar-se d'una estructura amb una cronologia semblant a les de les documentades a la rasa 1 i a l'estructura 307.

Sortosament aquestes quatre estructures (UUEE 303, 307, 308 i 320) no varen suposar dificultats per a la introducció de la canalització del servei. El tubs utilitzats eren molt flexibles i podien adaptar-se a les diferents cotes en que anaven apareixent les diferents construccions, de manera que no van patir cap alteració.

Rasa 4

En aquesta rasa s'efectuaren les obres per a la conducció del servei contractat per Alpi S.A. Es varen necessitar 9, 60 metres per a connectar amb una altra arqueta de telecomunicacions ja instal·lada amb anterioritat (**Figures 9 i 12**). L'amplada fou de 40 cm i la profunditat anava disminuint a mesura que ens allunyàvem de la primera rasa excavada: a un metre de longitud, 1 m; fins a 3 metres, 60 cm i a la resta es varen baixar 40-45 cm.

Com a la resta de rases excavades, es va procedir en primer lloc a l'extracció de les lloses que formen el carrer actual i el formigó sobre el que es sustenten (**U.E. 400**). A continuació va aparèixer l'equivalent de la rasa 1 (UE 115), un estrat de sorres que sembla anivellar el terreny (**U.E. 401**).

Posteriorment es va detectar una capa que evidencia la presència d'un estrat preexistent que es va veure alterat per la construcció d'una claveguera del segle XIX (**U.E. 403**) i per un servei anul·lat procedent de la rasa 1 (U.E. 103 i destrucció U.E. 116). Aquest estrat alterat, la **U.E. 402**, presenta unes característiques similars a les de l'estrat 117 de la rasa 1: argiles ataronjades, material constructiu i calç disgregada que, a

diferència de 117, ha proporcionat material ceràmic atribuïble als segles XVII-XVIII. Es tracta de l'estrat d'amortització de l'estructura **U.E. 404**.

L'estructura 405 és un mur format per pedres irregulars d'uns 25x15 cm. Majoritàriament són de naturalesa calcària, però també s'ha evidenciat en un espai tan reduït blocs de conglomerat, gres, esquist i quarsita. S'orienta N-S respecte a la direcció de la rasa i està cobert per 402, la capa heterogènia descrita anteriorment. Presenta un revestiment de calç blanquinosa amb sorres de granulometria considerable (4 mm) en el seu marge oest de 2 cm de gruix.

6. Interpretació i conclusions

En primer lloc cal dir que els resultats d'aquesta intervenció són del tot fragmentaris ja que es tracta d'una excavació preventiva de caràcter molt localitzat i parcial. Algunes de les estructures descobertes destaquen pel seu gran interès històric, com és el cas de la muralla de Barcelona, catalogada com un dels grans monuments de l'època medieval, que malauradament fou arrasat a mitjans del segle XIX.

Les restes de la rasa 2 es van descobrir en superfície i tècnicament va ser impossible aprofundir la rasa per tal de descobrir-ne l'alçat i la seqüència estratigràfica associada. Malgrat tot, creiem que els resultats són rellevants perquè aporten noves informacions sobre la localització i els diversos aspectes tècnics i formals del recinte emmurallat que envoltava Barcelona, ampliant així el conjunt d'estudis fets en els darrers anys. A més, l'aixecament topogràfic de les troballes permet ampliar el coneixement d'aquest sector de la muralla i aportar una peça més del complex teixit que conforma el seu traçat.

L'estat de conservació en què van aparèixer les restes era deplorable i s'hi van poder constatar diverses extraccions efectuades durant les constants obres de reforma dutes a terme en les darreres dècades, sense cap mena de control arqueològic. Aquest fet, afegit a la manca de nivells corresponents a l'amortització de la muralla, impedeix de precisar el nivell en què es van arrasar les estructures defensives durant la segona meitat del segle XIX. L'aspecte que mostraven les estructures, segurament no correspon a l'estat en què van quedar després del seu enderrocament. Cal pensar que els estrats que cobrien els vestigis descoberts eren reblliments dipositats a l'hora d'obrir les rases per bastir les xarxes dels serveis municipals, col·locats recentment. D'altra banda, el material arqueològic recuperat, bàsicament fragments de ceràmica vidrada (en verd i manganès), aporta una cronologia concloent; malgrat que a la llum de la secció obtinguda, també es posa de manifest les constants transformacions urbanístiques que ha patit aquesta zona els darrers cent cinquanta anys.

De la mateixa manera, és necessari fer referència a la morfologia dels vestigis. Per fer-ho cal recordar que, donades les reduïdes dimensions de la rasa 2, desconeixem el contorn complet de la/es estructura/es apareguda/es en aquest punt. Amb aquesta situació és impossible establir uns canons fiables pel que fa als aspectes formals

d'aquests tipus d'estructures defensives, com per exemple les distàncies existents entre les torres, o les dimensions i la planta de cadascuna d'elles.

Tot i això, podem identificar les restes descobertes amb algun tipus d'estructura associada al recinte fortificat situat en el sector nord-oest de la ciutat, i la seva cronologia coincidiria amb la fase medieval del seu funcionament.

En relació amb la resta d'estructures documentades a la rasa 1, 3 i 4 cal esmentar que, pel tipus de parament, de tècnica constructiva utilitzada i per algun dels fragments ceràmics associats, podrien pertànyer al segle XVII. Malauradament, com succeeix a la rasa 2, els elements construïts estan profundament alterats per la constant presència de serveis; aspecte que ha proporcionat una estratigrafia molt complexa.

A la rasa 1 sí es van poder observar totes les estructures associades amb els seus nivells d'amortització (U.E. 104 i 117) i amb els seus nivells d'ús, de manera que la cronologia dels materials que apareixien al seu interior és molt fiable; és el cas de la U.E. 122, amb ceràmiques decorades en blau del tipus *orles diverses*, de primera meitat del segle XVII (en concret, motius vegetals com la *figueta* i arquets concèntrics).

En relació amb la funcionalitat de l'espai excavat es pot comentar que revela el que s'està produint a la Barcelona del segle XVII. Les estructures 110 i 128 (marge nord i oest de la rasa, respectivament) són les més antigues i sembla que posteriorment se li adossen 111 i 127. Això es pot traduir en una compartimentació de l'espai, amb l'afegiment d'una porta. Recordem que en aquest moment, i fruit d'una crisi econòmica, moltes cases del recinte emmurallat medieval eren ocupades per més d'una família que compartien alguns serveis com la cuina, el pou o el safareig. Sabem també que hi ha propietaris que uneixen finques veïnes adquirides al llarg del temps, i d'altres que subdivideixen grans cases per percebre lloguers o censos. Això es traduïa en una desacceleració de la taxa d'urbanització. Els documents informen que a les cases grans la part inferior es destinava a botigues o fins i tot es convertia en habitatges de condició inferior, mentre que la part alta era habitada per la família noble. Sembla que el cas que ens ocupa, davant l'absència d'un paviment, es tracta d'un àmbit reformat corresponent a part d'una vivenda amb desavantatges materials.

Les estructures localitzades a la rasa 3 (U.E. 303, 307 i 320) podrien pertànyer al mateix habitatge. No obstant, el seu estat de conservació és lamentable. Per aquesta raó és difícil esbrinar l'orientació i els límits d'aquests murs. Només podem apuntar que el tipus de morter i la variabilitat de matèria primera emprada són anàlogues als dels murs de la rasa 1.

L'única estructura construïda amb una tècnica diferent és la U.E. 303. A més ha destruït parcialment el mur 128 del marge oest de la rasa 1. Sobre l'estrat d'amortització cal esmentar que està molt contaminat per l'existència de serveis i que aquest factor dificulta l'atribució cronològica de 303, o almenys de la seva destrucció. Evidentment és posterior a 128, però podríem aventurar que potser la seva presència respon a una nova reestructuració de l'espai, com succeeix amb la construcció dels murs 127 i 111, o fins i tot, a la mateixa reestructuració.

Les evidències d'un mur a la rasa 4 amb característiques constructives similars a les de les estructures de les rases 1 i 3, fa pensar que podrien estar relacionades. La possible connexió entre 110 i 405 ha estat sesgada per la presència de serveis (U.E. 103) i per la construcció d'una claveguera durant el segle XIX (U.E. 403). Això ha eliminat possiblement els estrats o els elements construïts (un paviment, per exemple) que associaven ambdues estructures.

Com a la major part de les intervencions arqueològiques generades amb motiu de la instal·lació de serveis, les dades obtingudes són de caràcter parcial i sovint no són concloents pel que fa a la funcionalitat dels espais detectats. En general, podem concloure que s'han documentat evidències d'una construcció associada a la muralla medieval de Barcelona; que podria tractar-se de part d'aquest monument o podria constituir un fragment d'una edificació situada dins del recinte fortificat.

Hem d'esmentar la documentació d'estructures domèstiques pertanyents al segle XVII, que reflecteixen una compartimentació de l'espai disponible fruit d'una manca de recursos per crear-ne de nous originada en una crisi econòmica. Aquesta compartimentació afectà a les classes més desfavorides i va donar lloc a espais desiguals característics de la societat de l'Antic Règim.

Caldrà esperar que sorgeixin noves dades arqueològiques que complementin o replantegin les tesis actuals. És del tot necessari aprofundir en aquests estudis; d'una banda per la importància monumental de les muralles de Barcelona i pel seu canviant significat social a través del temps, de l'altra per la necessitat d'efectuar lectures socials dels diferents espais construïts sigui quina sigui la seva època de construcció. Només així obtindrem interpretacions completes de les societats que els construïren.

Bibliografia

AADD. 1992: “La ciutat a través del temps. Cartografia històrica” *Història de Barcelona, índex*. Barcelona.

AADD 1997: *Els barris de Barcelona. Volum I. Ciutat Vella i Eixample*, Enciclopèdia Catalana, Barcelona, pp. 12-23.

BANKS, P. 1992: “L’estructura urbana de Barcelona, 714-1300”, AADD: *Història de Barcelona 2. La formació de la Barcelona Medieval*, Enciclopèdia Catalana, Barcelona.

CARRERAS I CANDI, F. 1909: “La ciutat de Barcelona” *Geografia General de Catalunya, vol. III*. Barcelona.

DURAN I SANPERE, A. 1972: “La ciutat al llarg de les seves muralles. Viatge entorn de la darrera muralla” *Barcelona i la seva Història, vol. I*. Barcelona.

FLORENSA FERRER, A. 1962: “Evolución de Barcelona en la Baja Edad Media”. *Cuadernos de arqueología e historia de la ciudad, III*. Barcelona.

GARCIA I ESPUCHE, A. 1986: *Espai i societat a la Barcelona preindustrial*. Barcelona.

GRAU, R. 1997: “Consideracions històriques sobre el centre de Barcelona”, AADD: *Els barris de Barcelona. Volum I. Ciutat Vella i Eixample*, Enciclopèdia Catalana, pp. 33-56.

GUÀRDIA, M; GARCIA ESPUCHE, A. 1992: “Consolidació d’una estructura urbana (1300-1516)”, AADD: *Història de Barcelona 3. La ciutat consolidada (s. XIV-XV)*, Enciclopèdia Catalana, Barcelona.

GUÀRDIA, M.; GARCIA ESPUCHE, A. 1992: “Estructura urbana”, AADD: *Història de Barcelona 4. Barcelona dins la Catalunya Moderna (s. XVI-XVIII)*, Enciclopèdia Catalana, Barcelona.

HUERTAS, J.; RODRÍGUEZ, M. 2000: “Muralla medieval de Barcelona: darreres intervencions arqueològiques” *Actes del I Congrés d’arqueologia medieval i moderna a Catalunya*. Igualada.

MESTRE, J. 1997: “Les divisions político-administratives de la ciutat de Barcelona”,
OLIVÉ I GUILERA, J.: “Les rieres del pla de Barcelona a mitjan segle XIX” *Actes del III congrés d’història de Barcelona*. Barcelona.

PERELLÓ FERRER, A.M. 1996: “Defensa i fortificació” *L’arquitectura civil del segle XVII a Barcelona*. Barcelona.

RIBA I ARDERIU, O. 1992: “Aspectes geològics de les muralles barcelonines” *Revista Muntanya del Centre Excursionista de Catalunya*, núm. 781. Barcelona.

RIBA I ARDERIU, O. 1993: “Assaig sobre la geomorfologia medieval de la ciutat vella de Barcelona” *Actes del III congrés d’història de Barcelona*. Barcelona.

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 100
Sector: Rasa 1		Fase:		Cronologia: Segle XX
DEFINICIÓ :	Paviment del carrer actual			
DESCRIPCIÓ :	Format per lloses de granit de 60x40 cm de 6 cm de gruix.			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a	200, 300, 400	Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	
	Cobreix a	101	Es cobert per	
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 101
Sector: Rasa 1		Fase:		Cronologia: Segle XX
DEFINICIÓ :	Formigó			
DESCRIPCIÓ :	30 cm de gruix.			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a	201, 301	Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	
	Cobreix a	115, 114	Es cobert per	100
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 102
Sector: Rasa 1		Fase:		Cronologia: Segle XX
DEFINICIÓ :	Rebliment d'argiles			
DESCRIPCIÓ :	Capa homogènia d'argiles de color vermellós barrejada amb graves. De consistència no gaire endurida i completament estèril.			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	
	Cobreix a	120	Es cobert per	115
	Talla a	117	Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 103
Sector: Rasa 1		Fase:	Cronologia: Segle XX	
DEFINICIÓ :	Servei			
DESCRIPCIÓ :	Canalització de gas en desús.			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a	116	Es reblert per	
	Cobreix a		Es cobert per	102
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 104
Sector: Rasa 1		Fase:	Cronologia: Segle XVII- Segle XX	
DEFINICIÓ :	Nivell d'aportació			
DESCRIPCIÓ :	Estrat de textura sorrenca, color marró ataronjat, amb restes de material constructiu i elements ceràmics.			
MATERIAL DIRECTOR :	Ceràmica blava catalana, Pickman			
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a	110, 111	Es reblert per	
	Cobreix a	122, 125	Es cobert per	
	Talla a		Tallat per	116, 107
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 105
Sector: Rasa 1		Fase:	Cronologia: Segle XX	
DEFINICIÓ :	Servei			
DESCRIPCIÓ :	Canalització de gas en actiu			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a	107	Es reblert per	
	Cobreix a		Es cobert per	
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 106
Sector: Rasa 1		Fase:	Cronologia: Segle XX	
DEFINICIÓ :	Reompliment de rasa			
DESCRIPCIÓ :	Sorres marrons			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a	107	Es reblert per	
	Cobreix a		Es cobert per	115
	Talla a	102, 104, 117, 122, 127	Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 107
Sector: Rasa 1		Fase:	Cronologia: Segle XX	
DEFINICIÓ :	Rasa per a servei			
DESCRIPCIÓ :	Rasa de secció cilíndrica per a canalització de gas			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	105, 106
	Cobreix a		Es cobert per	
	Talla a	102, 104, 117, 122, 127	Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 108
Sector: Rasa 1		Fase:	Cronologia: Segle XX	
DEFINICIÓ :	Rasa			
DESCRIPCIÓ :	Rasa de secció irregular per a conducció elèctrica			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	109, 118
	Cobreix a		Es cobert per	
	Talla a	111, 117, 128, 303	Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE : 109	
Sector: Rasa 1		Fase:		Cronologia: Segle XX
DEFINICIÓ :	Reompliment de rasa			
DESCRIPCIÓ :	Sorres marrons			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a	108	Es reblert per	
	Cobreix a	111	Es cobert per	115
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE : 110	
Sector: Rasa 1		Fase:		Cronologia: Segle XVII
DEFINICIÓ :	Estructura			
DESCRIPCIÓ :	Mur de 1,20 metres de longitud i 0,58 m de gruix que ha aparegut a -0,68 m respecte a la pavimentació actual, en el marge Est de la rasa. Té un alçat total de 1,72 metres. Està format per blocs de pedra calcària de forma rectangular de dimensions diverses, tot i que hi predominen els grans blocs de 30 x 15 cm. Format per blocs de pedra calcària de forma rectangular de dimensions diverses, tot i que hi predominen els grans blocs de 30 x 15 cm.			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	104, 122
	Cobreix a		Es cobert per	117
	Talla a	126	Tallat per	116, 124
	Es recolza a		Se li recolza	111, 130
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE : 111	
Sector: Rasa 1		Fase:		Cronologia: Segle XVII
DEFINICIÓ :	Estructura			
DESCRIPCIÓ :	Mur de 1,70 metres de longitud i 15 cm de gruix a una cota de -0,92 m en el marge N. Presenta un alçat total de 1,48 metres. Es tracta d'una construcció molt desestructurada, sense morter apreciable que lligui les pedres de tamany divers que presenta. Apareix material constructiu en el seu interior. És la cara interna de la darrera filada del mur. A la cota -1,80 guanya consistència i apareix morter de calç, amb característiques molt similars a les de l'estructura 110.			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	104, 122
	Cobreix a	126	Es cobert per	109, 117, 114
	Talla a		Tallat per	108, 113
	Es recolza a	110, 128	Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 112
Sector: Rasa 1		Fase:		Cronologia: Segle XVII
DEFINICIÓ :	Estructura			
DESCRIPCIÓ :	Mur format per pedres rectangulars de 30 x 15 cm detectat a la cota -1, 55 m. També s'adossa a 110 i no suposa una discontinuïtat respecte a 111 donat que existeix morter i pedres entre ambdues. Es tracta de la cara externa del mateix mur.			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	111
	Rebleix a		Es reblert per	122
	Cobreix a	126	Es cobert per	109, 117, 114
	Talla a		Tallat per	108, 113
	Es recolza a	110, 128	Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 113
Sector: Rasa 1		Fase:		Cronologia: Segle XX
DEFINICIÓ :	Rasa			
DESCRIPCIÓ :	Rasa de secció irregular per a la instal·lació de cables elèctrics			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	114
	Cobreix a		Es cobert per	
	Talla a	111, 115, 117	Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 114
Sector: Rasa 1		Fase:		Cronologia: Segle XX
DEFINICIÓ :	Reompliment de rasa			
DESCRIPCIÓ :	Sauló			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a	113	Es reblert per	
	Cobreix a	110, 111	Es cobert per	101
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 115	
Sector: Rasa 1		Fase:		Cronologia: Segle XX	
DEFINICIÓ :	Nivell d'aportació				
DESCRIPCIÓ :	Reompliment d'argiles estèrils pel que fa a material arqueològic. Sembla intervenir en l'anivellament necessari per a la construcció del carrer o potser funciona com a aïllant d'algun servei.				
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a		
	Rebleix a		Es reblert per		
	Cobreix a	102, 106, 109, 117	Es cobert per	101	
	Talla a		Tallat per	113	
	Es recolza a		Se li recolza		
	S'entrega a		Se li entrega		

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 116	
Sector: Rasa 1		Fase:		Cronologia: Segle XX	
DEFINICIÓ :	Rasa				
DESCRIPCIÓ :	Rasa de secció semicircular per a canalització de gas avui en desús.				
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a		
	Rebleix a		Es reblert per	103, 120	
	Cobreix a		Es cobert per		
	Talla a	117, 110	Tallat per		
	Es recolza a		Se li recolza		
	S'entrega a		Se li entrega		

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 117	
Sector: Rasa 1		Fase:		Cronologia: Segle XVII-XX	
DEFINICIÓ :	Nivell d'aportació				
DESCRIPCIÓ :	Estrat amb argiles ataronjades i calç disgregada. No ha proporcionat material ceràmic.				
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a		
	Rebleix a		Es reblert per		
	Cobreix a	104, 110, 111, 125	Es cobert per	102, 115	
	Talla a		Tallat per	108, 113, 116	
	Es recolza a		Se li recolza		
	S'entrega a		Se li entrega		

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 118
Sector: Rasa 1		Fase:		Cronologia: Segle XX
DEFINICIÓ :	Servei			
DESCRIPCIÓ :	Canalització elèctrica			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a	108	Es reblert per	
	Cobreix a		Es cobert per	
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 119
Sector: Rasa 1-3		Fase:		Cronologia: Segle XVIII-XX
DEFINICIÓ :	Estructura			
DESCRIPCIÓ :	Construcció de maons de 15x30 cm lligats amb morter de calç blanc que apareix a 1, 20 m per sota del carrer.			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a	303	Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	
	Cobreix a		Es cobert per	109, 302
	Talla a	127	Tallat per	108
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 120
Sector: Rasa 1		Fase:		Cronologia: Segle XX
DEFINICIÓ :	Reompliment de rasa			
DESCRIPCIÓ :	Sauló			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a	116	Es reblert per	
	Cobreix a		Es cobert per	102
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 122
Sector: Rasa 1		Fase:		Cronologia: Segle XVII
DEFINICIÓ :	Nivell d'ocupació			
DESCRIPCIÓ :	Estrat argilós amb material d'enderroc de tonalitat marró verdosa. Es documenta a la cota -1, 25.			
MATERIAL DIRECTOR :	Blava catalana: figueta i orles diverses			
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a	110, 111, 127, 128	Es reblert per	
	Cobreix a	126	Es cobert per	104
	Talla a		Tallat per	107, 124
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 123
Sector: Rasa 1		Fase:		Cronologia: Segle XX
DEFINICIÓ :	Servei			
DESCRIPCIÓ :	Canalització de gas			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a	124	Es reblert per	
	Cobreix a		Es cobert per	
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 124
Sector: Rasa 1		Fase:		Cronologia: Segle XX
DEFINICIÓ :	Rasa			
DESCRIPCIÓ :	Rasa de secció semicircular per a canalització de gas			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	123, 125
	Cobreix a		Es cobert per	
	Talla a	104, 110, 122, 128	Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 125
Sector: Rasa 1		Fase:	Cronologia: Segle XX	
DEFINICIÓ :	Reompliment rasa			
DESCRIPCIÓ :	Sauló			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a	124	Es reblert per	
	Cobreix a		Es cobert per	104
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 126
Sector: Rasa 1		Fase:	Cronologia: Matriu geològica	
DEFINICIÓ :	Torturà			
DESCRIPCIÓ :	Argiles vermelles amb carbonats càlcics.			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	
	Cobreix a		Es cobert per	111, 112, 122
	Talla a		Tallat per	110, 127, 128
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 127
Sector: Rasa 1		Fase:	Cronologia: Segle XVII	
DEFINICIÓ :	Estructura			
DESCRIPCIÓ :	Mur de 1,66 m de longitud i 0,25 m de gruix, documentat a la cota -1,40 m i situat en el marge Sud de la rasa. Té un alçat total de 1 metre. Es tracta de diferents filades de pedres calcàries rectangulars de grans dimensions (40 x 20 cm), lligades amb morter de calç de color groguenc, atorgant-li una gran robustesa. També presenta reaprofitament de material constructiu en el seu interior (rajoles, teules, etc.).			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	122
	Cobreix a		Es cobert per	106
	Talla a	126	Tallat per	107
	Es recolza a	128	Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	130

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 128
Sector: Rasa 1		Fase:	Cronologia: Segle XVII	
DEFINICIÓ :	Estructura			
DESCRIPCIÓ :	Mur amb un alçat total de 1, 16 metres. Apareix a la cota -1,24 m. El constitueixen pedres rectangulars de grans dimensions lligades amb morter de calç i restes de material constructiu, molt similar als altres murs documentats.			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	122
	Cobreix a		Es cobert per	
	Talla a	126	Tallat per	108, 124, 303
	Es recolza a		Se li recolza	127
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 129
Sector: Rasa 1		Fase:	Cronologia: Segle XVII	
DEFINICIÓ :	Reforma constructiva			
DESCRIPCIÓ :	Dues filades de rajola de fang que formen part de 110 i 111/112 a 1, 10 m respecte al pavimentat del carrer actual. Podria tractar-se d'un element decoratiu.			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a	110, 111, 112	Es reblert per	
	Cobreix a		Es cobert per	
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 130
Sector: Rasa 1		Fase:	Cronologia: Segle XVII	
DEFINICIÓ :	Fonamentació			
DESCRIPCIÓ :	Pedra quadrangular de grans dimensions (40 x 20 x 20 cm) que apareix a la cota -1, 98 m. S'adossa a 110 malgrat que ja al nivell de fonamentació. Segurament pertany a la fonamentació de 127, malgrat que es va obrir un espai retirant part de 127 per a construir-hi una porta.			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	
	Cobreix a		Es cobert per	122
	Talla a	126	Tallat per	
	Es recolza a	110	Se li recolza	
	S'entrega a	127	Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 200	
Sector: Rasa 2		Fase:		Cronologia: Segle XX	
DEFINICIÓ :	Paviment actual del carrer				
DESCRIPCIÓ :	Format per lloses de granit de 60x40 cm de 6 cm de gruix.				
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a	100, 300, 400	Equivalent a		
	Rebleix a		Es reblert per		
	Cobreix a	201	Es cobert per		
	Talla a		Tallat per		
	Es recolza a		Se li recolza		
	S'entrega a		Se li entrega		

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 201		
Sector: Rasa 2		Fase:		Cronologia: Segle XX		
DEFINICIÓ :	Formigó					
DESCRIPCIÓ :	40 cm de gruix					
MATERIAL DIRECTOR :						
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a	101, 301	Equivalent a			
	Rebleix a		Es reblert per			
	Cobreix a	202	Es cobert per	200		
	Talla a		Tallat per			
	Es recolza a		Se li recolza			
	S'entrega a		Se li entrega			

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 202		
Sector: Rasa 2		Fase:		Cronologia: Segle XX		
DEFINICIÓ :	Nivell d'aportació					
DESCRIPCIÓ :	Sorres amb graves per a anivellar el terreny.					
MATERIAL DIRECTOR :						
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a			
	Rebleix a		Es reblert per			
	Cobreix a	203, 205, 211	Es cobert per	201		
	Talla a		Tallat per	206		
	Es recolza a		Se li recolza			
	S'entrega a		Se li entrega			

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 203	
Sector: Rasa 2		Fase:		Cronologia: Des del segle XIV	
DEFINICIÓ :	Nivell d'aportació				
DESCRIPCIÓ :	Estrat amb restes de material constructiu (pedres, teules i morter disgregat) de textura sorrenca i color marró rosat.				
MATERIAL DIRECTOR :	Ceràmiques en verd i manganès: quadrícules, arquets i fistons				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a		
	Rebleix a		Es reblert per		
	Cobreix a	208	Es cobert per	202, 207	
	Talla a		Tallat per	204, 206, 209	
	Es recolza a		Se li recolza		
	S'entrega a		Se li entrega		

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 204	
Sector: Rasa 2		Fase:		Cronologia: Segle XX	
DEFINICIÓ :	Rasa				
DESCRIPCIÓ :	Rasa de secció cilíndrica.				
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a		
	Rebleix a		Es reblert per	205	
	Cobreix a		Es cobert per		
	Talla a		Tallat per		
	Es recolza a		Se li recolza		
	S'entrega a		Se li entrega		

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 205	
Sector: Rasa 2		Fase:		Cronologia: Segle XX	
DEFINICIÓ :	Servei				
DESCRIPCIÓ :	Estructura tubular confeccionada amb formigó que allotja dues conduccions elèctriques.				
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a		
	Rebleix a	204	Es reblert per		
	Cobreix a	208	Es cobert per	202	
	Talla a		Tallat per		
	Es recolza a		Se li recolza	206	
	S'entrega a		Se li entrega		

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 206
Sector: Rasa 2		Fase:	Cronologia: Segle XX	
DEFINICIÓ :	Rasa			
DESCRIPCIÓ :	Rasa per a conducció elèctrica.			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	207
	Cobreix a		Es cobert per	
	Talla a	202, 203	Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 207
Sector: Rasa 2		Fase:	Cronologia: Segle XX	
DEFINICIÓ :	Servei			
DESCRIPCIÓ :	Canalització elèctrica protegida amb maons de fang.			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a	206	Es reblert per	
	Cobreix a		Es cobert per	201
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 208
Sector: Rasa 2		Fase:	Cronologia: Segle XIV	
DEFINICIÓ :	Estructura			
DESCRIPCIÓ :	Mur format per pedres de grans dimensions (algunes d'uns 40x20 cm) que es lliguen amb morter de calç, del que es destaca una major proporció de sorres i graves aïllades. Pràcticament no hi ha pedra vista, estan envoltades per calç. La disposició de les pedres no segueix la línia del carrer, semblen estar de forma perpendicular.			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	
	Cobreix a		Es cobert per	203
	Talla a		Tallat per	204, 209
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 209
Sector: Rasa 2		Fase:	Cronologia: Segle XIX-XX	
DEFINICIÓ :	Rasa			
DESCRIPCIÓ :	Rasa de secció cilíndrica per a conducció d'aigües.			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	210, 211
	Cobreix a		Es cobert per	
	Talla a	208	Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 210
Sector: Rasa 2		Fase:	Cronologia: Segle XX	
DEFINICIÓ :	Servei			
DESCRIPCIÓ :	Canalització de plom en desús.			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a	209	Es reblert per	
	Cobreix a		Es cobert per	
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 211
Sector: Rasa 2		Fase:	Cronologia: Segle XX	
DEFINICIÓ :	Reompliment rasa			
DESCRIPCIÓ :	Sauló i material constructiu.			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a	209	Es reblert per	
	Cobreix a		Es cobert per	202
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 300
Sector: Rasa 3		Fase:		Cronologia: Segle XX
DEFINICIÓ :	Paviment del carrer actual			
DESCRIPCIÓ :	Format per lloses de granit de 60x40 cm de 6 cm de gruix.			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a	100, 200	Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	
	Cobreix a	301	Es cobert per	
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 301
Sector: Rasa 3		Fase:		Cronologia: Segle XX
DEFINICIÓ :	Formigó			
DESCRIPCIÓ :	30 cm de gruix			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a	101, 201	Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	
	Cobreix a	302, 310, 318, 102, 115	Es cobert per	300
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 302
Sector: Rasa 3		Fase:		Cronologia: Segles XVII-XX
DEFINICIÓ :	Estrat d'aportació			
DESCRIPCIÓ :	Capa argilosa de color marró i textura compacta que conté material constructiu i ceràmica del segle XVII. Cobreix les diferents estructures arqueològiques que han aparegut a la rasa, malgrat que també es veu afectada per serveis actualment en funcionament.			
MATERIAL DIRECTOR :	Orles diverses: principis segle XVII			
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	
	Cobreix a	303, 307, 308, 320	Es cobert per	301, 115, 102
	Talla a		Tallat per	306, 311, 317, 108
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 303	
Sector: Rasa 3		Fase:		Cronologia: Segle XVII?	
DEFINICIÓ :	Estructura				
DESCRIPCIÓ :	Construcció de maons de 15x30 cm lligats amb morter de calç blanc que apareix a 1, 20 m per sota del carrer. Es disposa per sobre del mur U.E. 128. Es troba afectat pel servei U.E. 118 en el marge sud, però també la construcció d'aquesta estructura ha suposat la supressió parcial de 128. Es tracta d'un mur cronològicament posterior a les estructures ja documentades en la rasa 1.				
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a	119	Equivalent a		
	Rebleix a		Es reblert per		
	Cobreix a		Es cobert per	302	
	Talla a	128	Tallat per	108	
	Es recolza a		Se li recolza		
	S'entrega a		Se li entrega		

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 304	
Sector: Rasa 3		Fase:		Cronologia: Segle XX	
DEFINICIÓ :	Servei				
DESCRIPCIÓ :	Canalització de gas en funcionament.				
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a		
	Rebleix a	306	Es reblert per		
	Cobreix a		Es cobert per		
	Talla a		Tallat per		
	Es recolza a		Se li recolza		
	S'entrega a		Se li entrega		

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 305	
Sector: Rasa 3		Fase:		Cronologia: Segle XX	
DEFINICIÓ :	Reompliment rasa				
DESCRIPCIÓ :	Sauló i material constructiu.				
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a		
	Rebleix a	306	Es reblert per		
	Cobreix a		Es cobert per	301	
	Talla a		Tallat per		
	Es recolza a		Se li recolza		
	S'entrega a		Se li entrega		

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE : 306
Sector: Rasa 3	Fase:	Cronologia:	
DEFINICIÓ :	Rasa		
DESCRIPCIÓ :	Rasa de secció semicircular per a la introducció d'una canalització de gas.		
MATERIAL DIRECTOR :			
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a
	Rebleix a		Es reblert per 304, 305
	Cobreix a		Es cobert per
	Talla a	302, 307, 308	Tallat per
	Es recolza a		Se li recolza
	S'entrega a		Se li entrega

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE : 307
Sector: Rasa 3	Fase:	Cronologia: Segle XVII?	
DEFINICIÓ :	Estructura		
DESCRIPCIÓ :	Construcció molt afectada per un imbornal en el límit oest de la rasa. Apareix a 80 cm per sota del paviment del carrer i s'ha documentat un alçat mínim de 35 cm. Està elaborat amb restes de material constructiu (teules i totxos) i blocs de quarsita, fonamentalment. Presenta una tècnica constructiva molt similar a la de les estructures ja documentades a la rasa 1.		
MATERIAL DIRECTOR :			
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a
	Rebleix a		Es reblert per
	Cobreix a		Es cobert per 302
	Talla a		Tallat per 306
	Es recolza a		Se li recolza
	S'entrega a		Se li entrega

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE : 308
Sector: Rasa 3	Fase:	Cronologia: Segle XVII?	
DEFINICIÓ :	Paviment		
DESCRIPCIÓ :	Fragment de paviment molt afectat per la canalització de gas 304. Està format per rajoles de 15x30 i 3 cm de gruix, que es lliguen amb morter de calç de tonalitat blanquinosa. Apareix a 1, 12 m respecte al carrer i no manté relacions físiques amb cap altra estructura.		
MATERIAL DIRECTOR :			
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a
	Rebleix a		Es reblert per
	Cobreix a		Es cobert per 302
	Talla a		Tallat per 306
	Es recolza a		Se li recolza
	S'entrega a		Se li entrega

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE : 309	
Sector: Rasa 3		Fase:		Cronologia: Segle XX
DEFINICIÓ :	Serveis			
DESCRIPCIÓ :	Conjunt de serveis de telecomunicacions.			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a	311	Es reblert per	
	Cobreix a		Es cobert per	
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE : 310	
Sector: Rasa 3		Fase:		Cronologia: Segle XX
DEFINICIÓ :	Reompliment rasa			
DESCRIPCIÓ :	Sauló			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a	311	Es reblert per	
	Cobreix a		Es cobert per	301
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE : 311	
Sector: Rasa 3		Fase:		Cronologia: Segle XX
DEFINICIÓ :	Rasa			
DESCRIPCIÓ :	Rasa de secció cilíndrica per a la canalització de serveis de telecomunicacions.			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	309, 310
	Cobreix a		Es cobert per	
	Talla a	302, 320	Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE : 312
Sector: Rasa 3	Fase:	Cronologia: Segle XX	
DEFINICIÓ :	Servei		
DESCRIPCIÓ :	Canalització d'electricitat.		
MATERIAL DIRECTOR :			
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a
	Rebleix a	314	Es reblert per
	Cobreix a		Es cobert per
	Talla a		Tallat per
	Es recolza a		Se li recolza
	S'entrega a		Se li entrega

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE : 313
Sector: Rasa 3	Fase:	Cronologia: Segle XX	
DEFINICIÓ :	Reompliment rasa		
DESCRIPCIÓ :	Sauló		
MATERIAL DIRECTOR :			
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a
	Rebleix a	314	Es reblert per
	Cobreix a		Es cobert per
	Talla a		Tallat per
	Es recolza a		Se li recolza
	S'entrega a		Se li entrega

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE : 314
Sector: Rasa 3	Fase:	Cronologia: Segle XX	
DEFINICIÓ :	Rasa		
DESCRIPCIÓ :	Rasa per a la instal·lació d'una conducció elèctrica.		
MATERIAL DIRECTOR :			
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a
	Rebleix a		Es reblert per
	Cobreix a		Es cobert per
	Talla a	318	Tallat per
	Es recolza a		Se li recolza
	S'entrega a		Se li entrega

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 315
Sector: Rasa 3		Fase:	Cronologia: Segle XX	
DEFINICIÓ :	Servei			
DESCRIPCIÓ :	Canalització d'aigua			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a	317	Es reblert per	
	Cobreix a		Es cobert per	
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 316
Sector: Rasa 3		Fase:	Cronologia: Segle XX	
DEFINICIÓ :	Reompliment rasa			
DESCRIPCIÓ :	Sauló			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a	317	Es reblert per	
	Cobreix a		Es cobert per	
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 317
Sector: Rasa 3		Fase:	Cronologia: Segle XX	
DEFINICIÓ :	Rasa			
DESCRIPCIÓ :	Rasa per a la instal·lació de canalització d'aigua.			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	
	Cobreix a		Es cobert per	
	Talla a	302, 318	Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE : 318	
Sector: Rasa 3		Fase:		Cronologia: Segle XX
DEFINICIÓ :	Estructura			
DESCRIPCIÓ :	Claveguera de maons			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	
	Cobreix a		Es cobert per	301
	Talla a	320	Tallat per	317, 314
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE : 319	
Sector: Rasa 3		Fase:		Cronologia: Segle XX
DEFINICIÓ :	Interestrat de destrucció.			
DESCRIPCIÓ :	Destrucció del mur 320			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	
	Cobreix a		Es cobert per	
	Talla a	320	Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE : 320	
Sector: Rasa 3		Fase:		Cronologia: Segle XVII?
DEFINICIÓ :	Estructura			
DESCRIPCIÓ :	Mur de pedres de diversa composició geològica lligades amb un morter molt consistent de calç, sorra i alguna grava aïllada.			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	
	Cobreix a		Es cobert per	302
	Talla a		Tallat per	311, 314, 317, 318, 319
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE : 400
Sector: Rasa 4	Fase:	Cronologia: Segle XX	
DEFINICIÓ :	Paviment del carrer actual		
DESCRIPCIÓ :	Format per lloses de granit de 60x40 cm de 6 cm de gruix i una capa de formigó de 30 cm sobre la qual es sustenta.		
MATERIAL DIRECTOR :			
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a
	Rebleix a		Es reblert per
	Cobreix a	401	Es cobert per
	Talla a		Tallat per
	Es recolza a		Se li recolza
	S'entrega a		Se li entrega

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE : 401	
Sector: Rasa 4	Fase:	Cronologia: Segle XX		
DEFINICIÓ :	Nivell d'aportació			
DESCRIPCIÓ :	Sorres de color marró fosc que anivellen el terreny sobre el que es construeix el carrer.			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	
	Cobreix a	402	Es cobert per	400
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE : 402
Sector: Rasa 4	Fase:	Cronologia: Segles XVII-XX	
DEFINICIÓ :	Nivell d'aportació		
DESCRIPCIÓ :	Estrat amb argiles ataronjades, material constructiu i calç disgregada.		
MATERIAL DIRECTOR :			
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a
	Rebleix a		Es reblert per
	Cobreix a	403, 404	Es cobert per
	Talla a		Tallat per
	Es recolza a		Se li recolza
	S'entrega a		Se li entrega

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE : 403	
Sector: Rasa 4	Fase:	Cronologia: Segle XIX		
DEFINICIÓ :	Estructura			
DESCRIPCIÓ :	Claveguera de rajoles de 15x30 cm que formen una volta de canó de 70 cm de longitud. Es lliguen amb un morter grisós molt consistent.			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	
	Cobreix a		Es cobert per	402
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE : 404	
Sector: Rasa 4	Fase:	Cronologia: Segle XVII?		
DEFINICIÓ :	Estructura			
DESCRIPCIÓ :	Mur format per pedres irregulars d'uns 25x15 cm. Majoritàriament són de naturalesa calcària, però també hi ha blocs de conglomerat, gres, esquist i quarsita. S'orienta N-S respecte a la direcció de la rasa. Presenta un revestiment de calç blanquinosa amb sorres de granulometria considerable (4 mm) en el seu marge oest de 2 cm de gruix.			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	
	Cobreix a		Es cobert per	402
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

